

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה (משפט ציבורי-מנהלי)
ירושלים: ה' כסלו תש"פ
3 דצמבר 2019
תיקנו: 803-04-2019-002012
סימוכין: 803-99-2019-063676

לכבוד
ד"ר דוד תדמור

א.נ.

הנדון: הרחקת ילדי שוהים שלא כדין
סמך: פנייתך מתאריך 7.11.2019

1. פנייתך שבסמך הועברה לטיפול, ואני מתכבד להשיב כדלקמן.
2. אבקש לעדכן כי לאחרונה נערכה ישיבה נוספת בנושא השמה במשמורת והרחקה של ילדי שוהים שלא כדין, בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), גבי דינה זילבר, והמשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט בין-לאומי), ד"ר רועי שיינדורף. בישיבה זו הוסכם על ידי כלל הגורמים הרלבנטיים בממשלה, בין היתר, כי יש לערוך מספר חידודים בנהלי רשות האוכלוסין וההגירה, בנושאים הבאים:
3. **משמורת קטינים**: ככלל, החזקה במשמורת של קטינים היא האמצעי האחרון שניתן לנקוט בו לצורך הבטחת יציאתם מישראל, ויש להשתמש בו רק כאשר עולה, בסבירות גבוהה, שאמצעים אחרים להבטחת היציאה (כגון שחרור בערובה ו/או בתנאים) לא יהיו אפקטיביים. דהיינו, ככלל, כאשר מדובר במשפחה עם ילדים המיועדת להרחקה, תשוחרר המשפחה בתנאים שיבטיחו את יציאתה מישראל, ובכלל זה גם הפקדת ערבות כספית גבוהה, אלא אם כן קיימות נסיבות שביגין השתכנע הממונה כי המשפחה לא תצא מישראל וכי הערבות לא תהיה אפקטיבית.
4. **טובת הילד בהליכי הרחקה**:

א. בהמשך לאמור בסיכום הדיון הקודם בנושא זה, שהובא לידיעתכם, טובתו של הילד תהווה שיקול מרכזי בהחלטות על הרחקה מישראל או משמורת. לשם כך, לפני קבלת החלטה בדבר הרחקה של משפחה הכוללת ילדים, ילדים מגיל 12 ומעלה ישומעו בפני ממונה ביקורת הגבולות, וזאת גם אם לא הוגשה בקשה לוועדה ההומניטרית. ואולם, יש לבחון את טובת הילד ולשקול אותה גם כאשר מדובר

בילדים שטרם מלאו להם 12 שנים (שבעניינם לא ייערך שימוע). במסגרת השימוע, תינתן לילד הזכות להביע דעה משלו בחופשיות בעניינו, תוך מתן משקל ראוי לדבריו.

ב. עם זאת, טובת הילד איננה שיקול בלעדי. הכלל בדיני ההגירה, שקבוע בסעיף 13(א) לחוק הכניסה לישראל, הוא כי "מי שאינו אזרח ישראלי או עולה לפי חוק השבות, תש"י-1950, ונמצא בישראל בלי רישיון ישיבה (בחוק זה - שוהה שלא כדין), יורחק מישראל בהקדם האפשרי אלא אם כן יצא מרצונו קודם לכן". שיקול רלבנטי נוסף לאמור בחוק הוא התמריץ ההגירתי שנוצר על ידי מתן מעמד בישראל. בהתאם לכך, המבחן באיזון בין השיקולים הוא האם שיקולי טובת הילד במקרה הפרטני מחייבים חריגה מהכלל שקובע החוק, ולא באיזו מדינה יש תנאים טובים יותר עבור הילד. יישומו של המבחן הנ"ל הוא בבירור השאלה, האם מעבר לקושי המובנה, שיש לכל ילד הנעקר מהמקום שאליו הורגל למקום אחר, כרוכה העקירה במקרה פרטני בפגיעה **עודפת**, שהיא **קשה** לאותו הילד, ומשום כך מצדיקה את השארתו בישראל.

ג. רשות האוכלוסין תקיים הדרכות לממוני ביקורת גבולות בעניין אופן שמיעת הקטינים, כאמור בסיכום הדיון הקודם. אין בקיומן הצפוי של ההדרכות כדי למנוע אכיפה כנגד משפחות בתקופת הביניים שעד להשלמת ההדרכות, ובמהלכה של תקופה זו יקיימו הממונים שיחות עם הקטינים ושאלו שאלות עובדתיות במטרה להתרשם באופן סביר ממצבם וכדי להסביר לקטינים את הסיטואציה.

בברכה,

ד"ר עמרק בן צבי, עו"ד
ייעוץ וחקיקה (משפט ציבורי-מנהלי)